

A III. negyedéves kedvező eredmények után az október havi növekedési adatok is azt támasztják alá, hogy megállt a gazdaság lassuló tendenciája.

Az **építőipar** tízhavi teljesítménye gyakorlatilag megegyezik a tavalyi kiemelkedően magas szinttel. Az időszak utolsó hónapjában az építőipari teljesítmény 10%-kal meghaladta a tavalyit.

Az **ipari termelés** gyorsuló növekedése továbbra is az exporton alapult. A belföldi kereslet a tízhónapos időszak egészében gyakorlatilag stagnált, a hazai fogyasztói kereslet felfutása az idén sem gyakorolt húzóhatást a megfelelő ipari ágazatok termelésére.

A **foglalkoztatottság** lassú emelkedése és a **munkanélküliség** csökkenése az utóbbi három hónapban is tovább folytatódott.

A **külkereskedelmi mérleg** romló tendenciát mutat, hiánya tartósan magas. Október hónapban megszakadt az a – január kivételével egész évben érvényesülő – tendencia, amely szerint az import havi értékindexei rendre meghaladják az exportra számítottat. Az export június óta mutat élénkülést, melynek egyik összetevője az ún. bázishatás megszűnése. A forgalom ugyanakkor nemcsak a megelőző évi időszakok adataihoz képest bővült: a külkereskedelmünk szeptember és október hónapra regisztrált értékei a legmagasabbak az év eddig eltelt hónapjai közül. Az import növekedésében – és ennek következtében a külkereskedelmi mérleg erőteljes romlásában – továbbra is a fogyasztási és a beruházási célú import növekedése, valamint az energiaimport mennyiségének és árszínvonalának emelkedése játszik szerepet.

A **folyó fizetési mérleg** hiánya a tavalyi 2,2-szeresére emelkedett január-októberben. Az egyensúlyromlást teljes egészében az áruk- és szolgáltatások külkereskedelmi forgalma okozta. A külkereskedelmi áruforgalom passzívumának emelkedése mellett a szolgáltatások korábban mindig aktív egyenlege is passzívumra változott az idén.

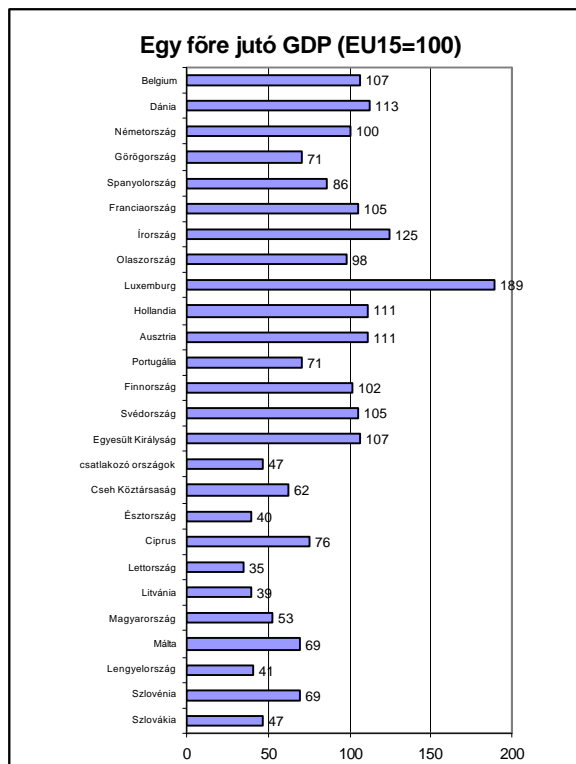
Októberben az ipari termelői **árak** a tavalyi októberi csökkenéssel szemben emelkedtek az előző év azonos hónapjához képest. A mezőgazdasági és az építőipari árak a tavalyi ütemet meghaladóan növekedtek. A behozatali árak csökkentek, a kiviteli árak valamelyest emelkedtek. Novemberben a fogyasztói árak a tavalyinál nagyobb mértékben nőttek. A külkereskedelmi árak az I-III. negyedévben mind tavaly, mind az idén a behozatalban és a kivitelben is csökkentek.

Egy főre jutó GDP az EU-ban és a csatlakozó országokban

A legfrissebb adatok szerint 2002-ben vásárlóerő-paritáson mérve Luxemburg mintegy 90, Írország 25, Dánia, Hollandia és Ausztria pedig valamivel több, mint 10%-kal haladta meg az EU15-ök átlagát. Spanyolország 15, Görögország illetve Portugália 30%-kal volt alatta, míg a többi tagország az átlag közelében teljesített (lásd a mellékelt ábrán).

A csatlakozó országok közül Ciprus kb. 25%-kal, a Cseh Köztársaság, Málta és Szlovénia mintegy egyharmaddal maradt el az átlagtól. Magyarország épp csak az átlag felét teljesítette, míg Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország és Szlovákia ennél is gyengébb eredményt ért el.

Az elmúlt pár év időszakát vizsgálva, 1995-2002 között az EU15-k közül csak Írország mutatott fel látványos javulást: az EU-átlag 90%-áról 7 év alatt 125%-ra küzdötte fel magát. Görögország, Spanyolország és Portugália valamint a csatlakozók közül a három balti állam, Magyarország, Szlovénia és Szlovákia gazdasági teljesítménye némileg közeledett az átlaghoz.

Beruházások

A nemzetgazdasági beruházások volumene 2003 III. negyedévében 4,4%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az előző negyedévhez képest a volumen 1,7%-kal növekedett. Az első három negyedévben a beruházások volumene 2,1%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban. A 2003. III. negyedévi beruházások teljesítményértéke 875 milliárd forint volt.

Ebben a negyedévben a gép- és berendezés-beruházások 16,9%-kal emelkedtek, az építési beruházások 3,8%-kal csökkentek.

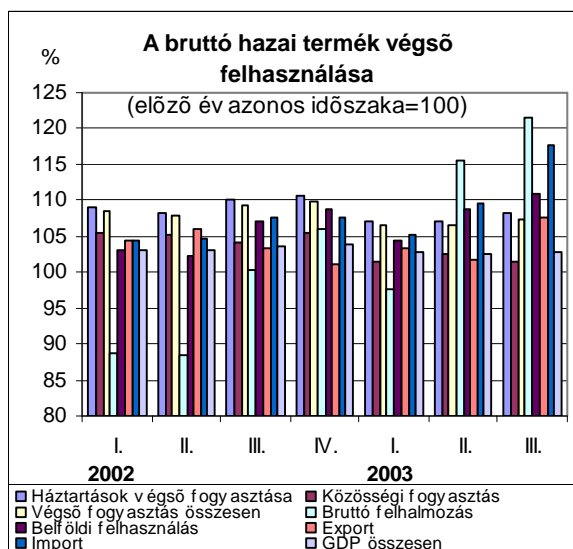
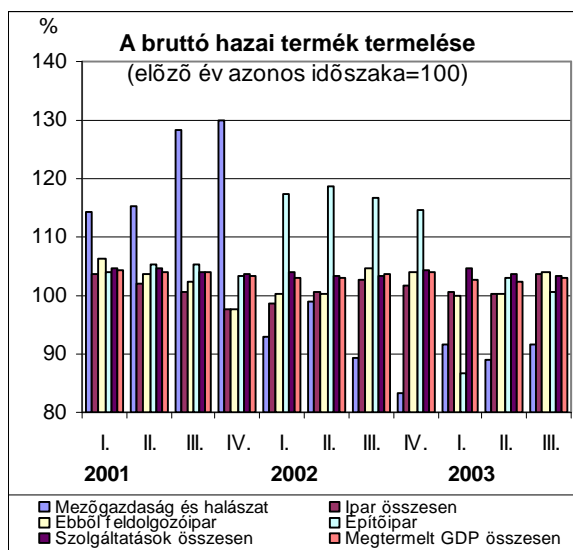
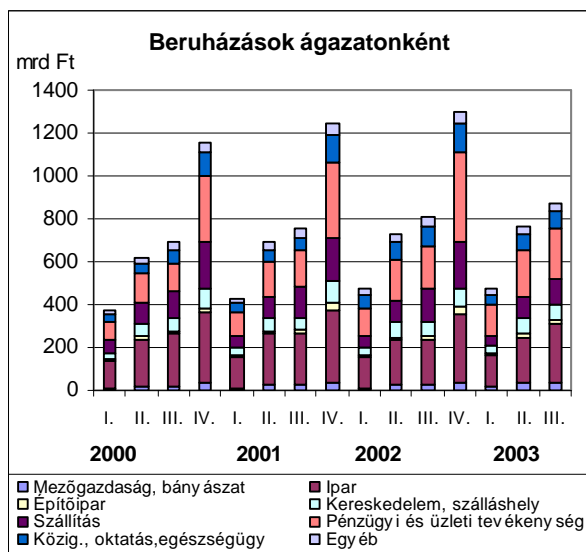
A beruházás teljesítményértékének növekedéséhez elsősorban a beruházások egynegyedét adó feldolgozóipar 26,7%-os növekedése járult hozzá, ezen belül is a vegyipari ágazatok, valamint a villamos gép, műszer gyártásának beruházása volt kiemelkedő. Az ugyancsak egynegyedét képviselő ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ág beruházása 8,3%-kal bővült, ahol a növekedés lassulása a nemzetgazdasági ág magas hányadát képviselő lakásépítésnél is megfigyelhető. Átlagot jelentősen meghaladó növekedést mutatnak a villamosenergia-, gáz-, gőz- és vízellátás (14,3%), a kereskedelem, javítás (13,3%), valamint a mezőgazdaság, vad- és erdőgazdálkodás, halászat (27,6%) ágak is.

A szállítás, raktározás, posta és távközlés nemzetgazdasági ág beruházási teljesítményértéke erős volumencsökkenést mutat (22,7%), melynek nagyobb részét az útépítés csökkenése magyarázza. Ugyancsak hanyatlott a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ág beruházási teljesítménye (17,5%) a rendkívül magas bázishoz viszonyítva

Bruttó hazai termék

2003 III. negyedévében a magyar gazdaság növekedése élénkült. A bruttó hazai termék a II. negyedévi 2,4%-os növekedés után a III. negyedévben 2,9%-kal, az első három negyedévet tekintve pedig 2,7%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva.

Az élénküléshez termelési oldalról elsősorban az ipar teljesítményének gyorsuló növekedése járult hozzá. Keresleti oldalról továbbra is meghatározó szerepe volt a lakossági fogyasztás dinamikus bővülésének, ezzel egyidejűleg azonban a kereslet szerkezetében elmozdulás is mutatkozott: a bruttó állóeszköz-felhalmozás volumene az I. negyedévi csökkenést és a II. negyedévi kismértékű növekedést követően a III. negyedévben több mint 4%-kal emelkedett. Az árak és szolgáltatások külkereskedelmi forgalmában folytatódott az egyensúly romlása, az export és az import növekedési üteme között az import javára mutatkozó különbség a III. negyedévben tovább nőtt.

Fizetési mérleg

2003 októberében 469 millió euró hiánnyal zárt a folyó fizetési mérleg. A szezonális hatások kiszűrésével számított egyenleg az előző hónaphoz képes lényegében nem változott. Ennek kialakulásában szerepet játszott a reálgazdasági tranzakciók javulása (az áru- és a szolgáltatás-forgalmi részelem is már a második egymást követő hónapban kedvezőbb képet mutat az előző havinál), valamint a jövedelem és a transzfermérleg romlása. A nem adóssággeneráló finanszírozáson belül a külföldiek magyarországi közvetlen befektetései értéke 132 millió euró, ami ebben az évben a harmadik legnagyobb beáramlás volt. Ugyanakkor a magyar rezidensek jelentős, 714 millió eurós külföldre irányuló beruházást hajtottak végre, és ez a magyar vállalatok regionális terjeszkedésének folytatódását jelzi.

Külkereskedelem

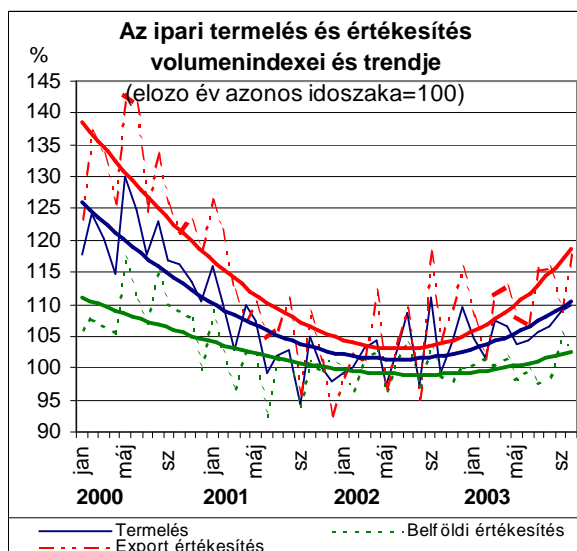
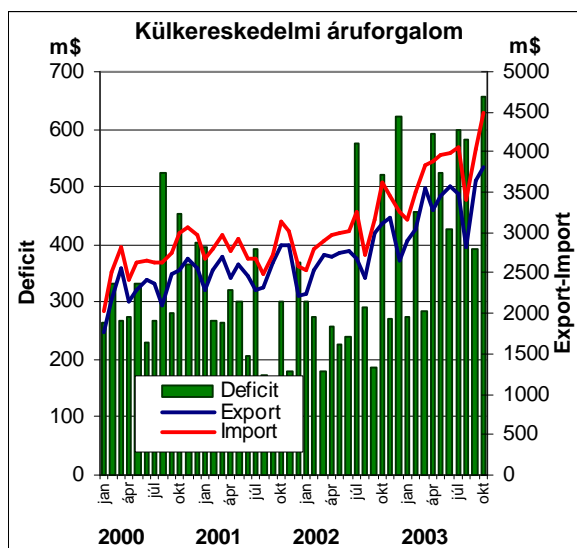
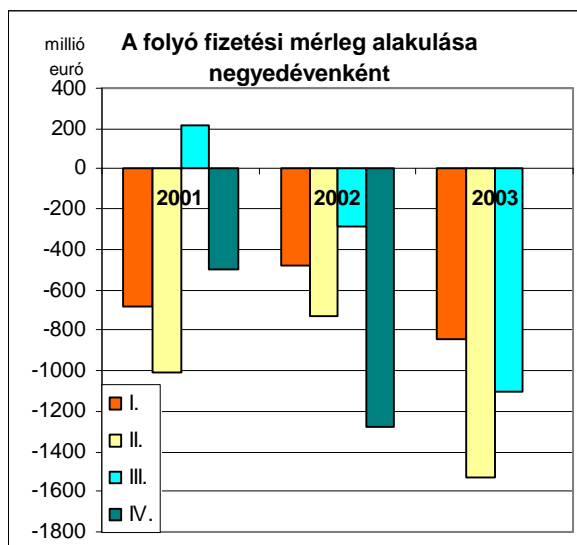
Az év második felében megindult exportnövekedés következtében 2003 első tíz hónapjában az export értéke 4%-kal haladta meg az egy évvel korábbi szintet. A behozatal első félévben is tapasztalt növekedése a második félévben tovább fokozódott, és összességében 8%-os forgalombővülést mutat. Az első kilen chavi árindexek felhasználásával számított január-októberi időszakra vonatkozó volumenindexek kivitelünk 6, míg importunk 10%-os növekedését jelzik a megelőző év első tíz hónapjához képest. Az október havi export értéke megközelítette a 900, míg az importé meghaladta az 1000 milliárd forintot. Az első tíz hónapjában a kivitel 7750 milliárd forintot, a behozatal 8750 milliárd forintot tett ki.

Ipar

Az ipari termelés 2003 októberében 10,6%-kal nőtt, az év első tíz hónapban pedig 5,3%-kal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában. Az előző hónaphoz képest az ipari termelési index októberben 1,3%-kal emelkedett.

A több hónapja egyre erősödő dinamikát mutató ipari termelés növekménye szinte teljes egészében az export teljesítményéből származik. 2003 első tíz hónapjában az ipari export 9,1%-kal, októberben pedig 18,2%-kal nőtt. 2003 októberében az export a feldolgozóipar 14 alága közül hétben emelkedett. A legnagyobb mértékű, 39,4%-os exportvolumenbővülést a feldolgozóipari legnagyobb exportrének számító, a feldolgozóipari kivitel 46%-át képviselő villamos gép, műszer gyártása nyújtotta. A feldolgozóipari export másik meghatározó alága, a feldolgozóipari kivitelből egyötödével részesülő járműgyártás 8,1%-kal növelte külpiazi eladásait.

Az ipar tizhavi belföldi értékesítése az előző év azonos időszakához viszonyítva csupán 0,7%-kal bővült.

Árak

2003. novemberében az egyhavi átlagos *fogyasztói áremelkedés* 0,6% volt, 12 hónap alatt pedig 5,6%-kal növekedtek az árak. Idén az első tizenegy hónapban átlagosan 4,6%-kal voltak magasabbak az árak, mint az előző év azonos időszakában.

2003 októberében az *ipari termelői árak* 0,2%-kal magasabbak voltak, mint egy hónappal korábban. 2002 októberéhez képest az ipari termelőiár-színvonal 3,5%-kal emelkedett, ezen belül a belföldi értékesítéseké 5,7%-kal, az exporté 1,7%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

A *mezőgazdasági termékek* termelői árának színvonala előző év azonos időszakához képest 2003. októberben a 11,3%-kal, január-októberben pedig 4,1%-kal nőtt (ezen belül a növénytermesztési és kertészeti termékek ára 11,4%-kal emelkedett, az élő állatok és állati termékeké 5,9%-kal csökkent).

Építőipar

Az építőipari termelés volumene 2003 októberében 9,7%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. Az év első tíz hónapjában a termelés 0,4%-kal alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál. Szezonálisan és munkanaptényezővel kiigazítva a termelés októberben az előző havinál 3,8%-kal magasabb volt.

Oktoberben a szerkezetkész épületek és egyéb építmények építése 2,1%-kal alacsonyabb volt az előző évi magas bázisnál. Az épületgépeszeti szerelés termelése ebben a hónapban is kiugróan, 39,7%-kal nőtt, a befejező építésé 25,4%-kal emelkedett. Októberben mind az épületek, mind az egyéb építmények építésének volumene meghaladta az egy évvel korábbit (11,9, illetve 7,1%-kal).

Kiskereskedelem

Oktoberben tovább folytatódott a kiskereskedelmi eladások dinamikus növekedése. A forgalom volumene októberben 8,6%-kal, az első tíz hónapban 8,4%-kal haladta meg az előző év azonos időszakát. Az előző hónaphoz viszonyított októberi volumenindex 0,8%-os növekedést mutat.

Az Európai Unióban továbbra sem javult a kiskereskedelmi konjunktúra. A szeptemberi adatok szerint a 15 tagországban 0,5%-kal emelkedett a forgalom volumene az előző év azonos hónapjához viszonyítva, míg az eurózóna tagországaiban 0,6%-os visszaesés következett be.

A magyar adatok a csatlakozó országok adatai között közepesnek minősíthetők. Dinamikusabban nőtt szeptemberben a kiskereskedelmi forgalom Lettországon (12,6%) és Litvániában (12,4%), míg visszaesést regisztráltak Szlovákiában (6,1%) és Észtországban (3,8%).

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon: MKIK GVI:
Gazdasági Havi Tájékoztató, 2003/December, Budapest

